

OMBUDSMANKA V MINULOM ROKU RIEŠILA PÔRODY, BARIÉRY I PANDÉMIU

(Bratislava, 9. marca) Verejná ochrankyňa práv **Mária Patakyová** dnes prezentovala [správu o činnosti za rok 2021](#) vo Výbore Národnej rady Slovenskej republiky pre ľudské práva a národnostné menšiny. Výbor po rozprave nebol uznášaniaschopný a o výročnej správe bude hlasovať na ďalšom zasadnutí na budúci týždeň v utorok.

„Aj v roku 2021 sme sa zaoberali problémami súvisiacimi s pandémiou, či už ide o podanie na Ústavný súd Slovenskej republiky vo veci povinnej štátnej karantény, komunikáciu s ministerstvom zdravotníctva ohľadom dodržiavania práv počas pôrodov, alebo plošné uzatváranie marginalizovaných osídlení. Samozrejme, venovali sme sa i prípadom mimo pandémie, rovnako ako každý rok – vo veľkej miere prietahom v súdnych konaniach, pridelovaní rôznych príspevkov, podmienkam v ústavoch na výkon väzby a podobne,“ uviedla verejná ochrankyňa práv Mária Patakyová.

PRIESKUMY – PÔRODY I BARIÉRY VO VLAKOCH

V uplynulom roku predstavila verejná ochrankyňa práv výsledky dvoch prieskumov, na ktorých pracovala kancelária v predchádzajúcom období.

- [Jeden z prieskumov bol zameraný na dodržiavanie práv žien počas pôrodov.](#) V rámci mapovacej štúdie zozbierala kancelária viac ako 3 000 dotazníkov. Výsledky prieskumu poukazujú na to, že aj napriek zlepšeniam v niektorých oblastiach, napríklad vo vzťahu k vnímaniu správania zdravotníckeho personálu k rodičkám, zdravotná starostlivosť pri pôrodoch v plnej miere nezohľadňuje vedecký a lekárske vývoj pri plnom rešpektovaní práv žien. Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky zareagovalo na odporúčania verejnej ochrankyne práv a zaviedlo štandardy dodržiavania práv, avšak dôležitá bude ich implementácia v praxi.
- [Druhý prieskum bol zameraný na bezbariérovosť v železničnej doprave.](#) Ukázalo sa, že štátu chýbajú komplexné informácie o stave bariér v osobnej železničnej doprave. Zároveň, zodpovedné subjekty proces debarierizácie zredukovali do požiadavky budovať prostredie prístupné osobám so zdravotným postihnutím najmä popri realizovaní celkových rekonštrukcií, nie však v rámci cielenej systematickej zmeny. Tá na Slovensku chýba.

Ombudsmanka vo svojich odporúčaní navrhla, aby ministerstvo dopravy bolo ustanovené ako ústredný orgán zodpovedný za implementáciu Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím v osobnej železničnej doprave a aby štát vyčlenil dostatok finančných prostriedkov na odstraňovanie bariér.

PODANIA NA ÚSTAVNÝ SÚD

V roku 2021 sa verejná ochrankyňa práv dvakrát obrátila na Ústavný súd. V jednom prípade žiadala odstrániť zákonné prekážky výkonu **práva vojakov a vojačiek združovať sa**

v odboroch. Druhý prípad sa týkal **povinnej štátnej karantény a právomocí Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky a hygienikov.** V tejto veci Ústavný súd už aj rozhodol. Povinná štátna karanténa je protiústavná, ako aj kompetencie ministerstva zdravotníctva a úradov verejného zdravotníctva, ktoré im umožňujú prijímať akékoľvek pandemické opatrenia bez jasného vymedzenia.

Ústavný súd bude rozhodovať spolu ešte o dvoch podaniach verejnej ochrankyne práv: jedno sa týka **odborov pre vojakov a vojačky** a druhé **nerovnakého prístupu k materskému** pre hasičov, hasičky, policajtov, policajtky, príslušníkov a príslušníčky Zboru väzenskej a justičnej stráže ,či vojakov a vojačky (podanie ešte z roku 2020).

KDE BADAŤ PROGRES, STAGNÁCIU A REGRES

Ombudsmanka víta, že v minulom roku došlo k ospravedlneniu vlády v dvoch veciach, ktorým sa dlhodobo venovala. Vláda sa ospravedlnila za policajnú raziu v Moldave nad Bodvou a za sterilizácie v rozpore s právom. Možno to vnímať ako pozitívny krok vpred, zároveň však bude potrebné riešenie dotiahnuť do konca, zabezpečiť nápravu a chyby neopakovať.

Pozitívne tiež je, že v roku 2021 bola v medzirezortnom pripomienkovom konaní prerokovaná pripravovaná novela zákona o Policajnom zbore, v ktorej je zadefinovaný právny rámec kompetencie policajta umiestniť zadržanú osobu do určeného priestoru. Na základe vnesených pripomienok od verejnej ochrankyne práv boli v legislatívnom návrhu zapracované aj limity tohto oprávnenia, ktorých účelom je minimalizovať priestor pre svojvôľu a porušovanie základných práv a slobôd zadržaných osôb. Taktiež v oblasti väzenstva by malo dôjsť novelou k humanizácii.

Na druhej strane sa však ani v uplynulom roku neposunuli vopred otázky o zabezpečení minimálneho právneho rámca pre páry osôb rovnakého pohlavia, neobstarali sa telové kamery, stagnuje tiež napríklad problematika reštitúcií.

Za krok späť považuje ombudsmanka zmenu v súvislosti s policajnou inšpekciou, pretože novelou zákona sa posilnila pozícia ministra vnútra, a nie nezávislosť inštitúcie. Pravidelne na to upozorňovala od roku 2013 už verejná ochrankyňa práv Jana Dubovcová a od roku 2017 aj Mária Patakyová.

OCENENIA A AKTIVITY V ČÍSLACH

V roku 2021 pracovala Kancelária verejného ochrancu práv celkovo s 2 671 agendovými písomnosťami a riešila päť konaní z vlastnej iniciatívy verejnej ochrankyne práv. Z tohto počtu agendových písomností bolo 2 149 podnetov. Počty zahŕňajú aj prenesené podnety z roku 2020, ktoré boli prenesené do roku 2021.

Koncom mája si verejná ochrankyňa práv prevzala Nemecko-francúzske ocenenie za angažovanosť v oblasti ľudských práv a právneho štátu, ktoré jej bolo udelené ešte v decembri roka 2020 nemeckým a francúzskym ministerstvom zahraničných vecí.

V novembri 2021 jej občianske združenie eduRoma spolu s Ústavom romologických štúdií odovzdalo ocenenie Lúč z tmy za záslužnú činnosť v zlepšení života Rómov na Slovensku.